

KESKKONNAAMET

Bert Holm
Riigimetsa Majandamise Keskus
bert.holm@rmk.ee

Teie 15.04.2024

Meie 30.04.2024 nr 7-11/24/7808-2

Luba kuklaspesade ümberasustamiseks

Taotlesite luba ümber asustada 15 kuklaste pesa riigimaalt katastriüksustelt Putkaste metskond 50, Tihu looduskaitseala 2 ja Putkaste metskond 42 (vastavalt tunnustega 17501:001:0027; 39201:003:0057; 39201:003:0130), mis asuvad Tihu looduskaitseala Tihu järvede sihtkaitsevööndis Hiiu maakonnas Hiiumaa vallas Õngu ja Leigri külas (kaart Teie kirjas looduskaitsetöö lähteülesandes nr 1870). Tihu looduskaitsealal veerežiimi taastamistöö (Keskkonnaameti 05.08.2022 kooskõlastus nr 7-9/22/7687-13) käigus suletavate kraavide vallidel on kuklasepesad, mis pärast paisude rajamist kraavidele võivad saada üle ujutatud või jääda eraldatusesse väikesele maalapile. Kuklasepead on vaja ümber asustada kohtadesse, kus maapind on kõrgem ja pole üleujutuse ohtu. Ümberasustamine on vajalik just pesade ellujäämiseks.

Kuklased kuuluvad looduskaitsealuste loomaliikide III kategooriasse. Kuklasepesa ümberasustamine toimub Keskkonnaameti loal¹ ja eksperdi poolt koostatud juhendi kohaselt². Vastav juhend on kirjale lisatud (Lisa 1). Ümberasustamise kulud kannab ümberasustaja³, kusjuures ümberasustamisel tuleb tagada kaitsealuse liigi isendi (antud juhul pesakonna) elujõulisuse säilimine⁴.

Ümberasustamine võib toimuda vaid siis, kui see ei kahjusta liigi soodsat seisundit⁵ ja ümberasustatava liigi kaitseks pole moodustatud püsielupaika⁶ ning on tagatud sigimisvõime säilimine. Kuklasepesa teisaldamine õigel viisil (sobiv aastaaeg ja meetod) on kuklasepesakonnale ohutu meede, mis ei kahjusta oluliselt kaitsealuse liigi pesakonna elujõulisust ega mõjuta liigi soodsat seisundit.

Et tagada ümberasustatud pesade elujõulisus, on otsitud pesade teisaldamiseks sobiv piirkond võimalikult lähedal nende praegustele asukohtadele. Õngu raba veerežiimi taastamipiirkonnas paiknevad 15 kuklasepesa võib ümber asustada Hiiu maakonnas Hiiumaa vallas Leigri ja Õngu külas paiknevale RMK hallatavale riigimaale lähteülesandes kirjeldatud piirkondadesse. Ümberasustatud pesa peaks metsa servast jääma umbes 10 m kaugusele ja samas peab vähemalt mingil ajal päevast paistma pesa uuele asukohale ka otsene päike. Olemasolevad kuklaste pesad ei tohi ümberasustatud pesale jääda lähemale kui 50 m.

Lähteülesandes on pandud teisaldamisele ajaline piirang 15.04-31.07, kuid arvestades, et kuklaste teisaldamine on kõige sobivam just kevadel aprillis-mais (erandlikult tehakse seda juunis ja väga harva juulis), siis antud juhul ei tuleks lindude pesitsusaegset piirangut kogu

¹ „Looduskaitseesaduse“ (edaspidi LKS) (<https://www.riigiteataja.ee/akt/122122023008?leiaKehtiv>) § 58 lõige 2

² Vabariigi Valitsuse 15. juuli 2004. a määruse nr 248 „Kaitsealuse liigi ümberasustamise kord“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/783077?leiaKehtiv>) § 4 lõige 3

³ Sama määruse § 5 lõige 7

⁴ Sama määruse § 5 lõige 8

⁵ LKS § 58 lõige 5

⁶ LKS § 4 lõige 5

ulatuses järgida. Augustis on kuklaste pesade teisaldamiseks juba hilja, sest pesakond peab jõudma enne talve end uues kohas sisse seada ja vajadusel isegi veidi kolida. Samas soovitakse pesa maa-alune osa teisaldada masinate abil, mistõttu ei ole päriselt välistatud oht maas pesitsevatele lindudele. Seepärast soovitame teha teisaldamistööd juulis, mil vähemalt suurem osa lindude pesakondi on juba lennuvõimestunud või pesast lahkunud, kuid kuklaste teisaldamiseks on veel viimane aeg.

Ümberasustatava pesa uus asukoht tuleb enne looduses üle vaadata ja teha ettevalmistused pesa kolimiseks. Uueks asukohaks sobib eelistatult kuuse jalam metsa servas või hõrendikus, et pesa saaks veidi ka otsest päikesevalgust kagu-, lõuna- või edelasuunalt. Lähikonnas ei tohi olla olemasolevaid kuklasepesi. Uus koht tuleb juba varem rohust ja samblast puhastada ning kuivadest kuuse- või männiokstest sinna eelnevalt püramiidjas alus püstitada. Lähteülesandes on pesa aluse materjal täpsustamata, kuid pesale on parem kuivanud okaspuu puit, mis ei lähe nii kergelt pesas seenetama.

Pesa tuleb üles kaevata kas varahommikul või enne päikeseloojangut, kui enamus töösipelgaid on pesas. Pesamaterjali peaks tõstma paberkottidesse või prügikottidesse (kotid nummerdatakse), kuid mitte üle 100 l ühte kotti, kusjuures eraldi tuleb hoida pesa maapealne orgaanilisest materjalist osa ja maa-alune mineraalne materjal. Uues kohas tuleb pesamaterjal kallata kottidest välja vastupidises järjekorras st kõigepealt mineraalne materjal ja seejärel pesa maapealne osa. Erinevate pesade uute asukohtade vahe peaks olema vähemalt 10 m. Suurema pesa materjali võiks jagada 2-3 uueks pesaks (paigutada üksteisest ca 4-5 m kaugusele), kuid siis tuleb jagada ka pesapõhja mineraalne materjal ja koredam pealismaterjal vastavalt kõigi uute pesade vahel.

Lähtuvalt eelnevast, annab Keskkonnaamet loa Öngu ja Leigri külas riigimaalt katastriüksustelt Putkaste metskond 50, Tihu looduskaitseala 2 ja Putkaste metskond 42 (vastavalt tunnustega 17501:001:0027; 39201:003:0057; 39201:003:0130) asuva **15 kuklasepesa ümberasustamiseks kehtivusega kuni 31.07.2024. Ümberasustamisel tuleb lähtuda juhendist (Lisa 1) ja Teie kirjaga saadetud looduskaitsetöö lähteülesandest nr 1870, kuid lisaks arvestada järgmiste tingimustega:**

- 1) kuklaste ümberasustamist võib teha ajavahemikul 01.-31.07.2024;**
- 2) teisaldatavatele pesadele tuleb teha uues kohas alused okaspuu (metsakuivast) puidust;**
- 3) võimalusel paigutada pesa kuuse jalamile, et pesale oleks tagatud hea toidubaas.**

Peale kuklasepesade ümberasustamist palume saata Keskkonnaametile pesade uued asukohad (sobivad pesa koordinaadid või kaardikiht, eelistatult MapInfo formaadis).

Täiendavate küsimuste korral võite pöörduda Keskkonnaameti loodushoiutööde vanemspetsialisti Rita Milleri poole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Eike Tammekänd
juhataja
loodushoiutööde büroo

Lisa 1. Eksperdiarvamus (kuklased_juhend.pdf);

Rita Miller 53011496
rita.miller@keskkonnaamet.ee